

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΑΞΗ: Α΄ Γυμνασίου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Παρασκευή 10 Ιουνίου 2016

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ώρες

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ:

- α) Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δύο μέρη. Να απαντήσετε σε όλα τα μέρη και σε όλα τα ερωτήματα.
- β) Να γράψετε με μπλε ή μαύρο μελάνι.
- γ) Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού.
- δ) Όλες οι ερωτήσεις να απαντηθούν στα φύλλα εξέτασης.
- ε) Να σημειώσετε σε κάθε φύλλο εξέτασης τα στοιχεία σας (ονοματεπώνυμο, τμήμα, αριθμό).

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από επτά (7) σελίδες

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 14)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: Η ταινία της εβδομάδας: «Τα μυαλά που κουβαλάς»

Πέμπτη, 03 Σεπτεμβρίου 2015

Η **Pixar** αποτελεί ένα ξεχωριστό κεφάλαιο στην ιστορία του κινηματογράφου τα τελευταία 20 χρόνια. Απέδειξε αφενός ότι το animation δεν είναι μόνο για παιδιά και αφετέρου ότι το εμπορικό σινεμά μπορεί όταν θέλει να δημιουργήσει τέχνη και παράλληλα να παραμείνει εμπορικό. Ειδικά στα τέλη της περασμένης δεκαετίας μεγαλούργησε δημιουργικά, αφήνοντας τη φαντασία να οργιάσει σε ταινίες όπως το «Γουόλ-Υ» και «Ψηλά στον ουρανό». Με τη νέα ταινία «Τα μυαλά που κουβαλάς» («Inside Out»), η Pixar εξερευνά τα συναισθήματα ενός 11χρονου κοριτσιού και δημιουργεί ένα ακόμη αριστούργημα για όλες τις ηλικίες.

Η πλοκή λοιπόν τοποθετείται μέσα στον εγκέφαλο της Ράιλι, ενός 11χρονου κοριτσιού που μένει στις ήσυχες Μεσοδυτικές Πολιτείες και βλέπει τη ζωή της να αλλάζει όταν η νέα δουλειά του πατέρα της οδηγεί σε μετακόμιση στο πολύβουο Σαν Φρανσίσκο. Όπως είναι λογικό, τα συναισθήματά της (η Χαρά, ο Φόβος, ο Θυμός, η Αηδία και η Θλίψη) παρουσιάζονται οξυμμένα και τα παρακολουθούμε να δρουν στο Κέντρο Ελέγχου του μυαλού της. Μιας και μιλάμε για ένα 11χρονο κορίτσι το κυρίαρχο συναίσθημα είναι η Χαρά, αλλά το νέο σπίτι και το νέο σχολείο δημιουργούν μια σειρά από πολύπλοκες διεργασίες που φέρνουν τα συναισθήματα σε διαμάχη. Κεντρικό συναίσθημα για τη Ράιλι είναι η Χαρά, αυτό δε σημαίνει όμως ότι είναι και το μοναδικό που έχει αξία. Η Pixar χρησιμοποιεί την **ψυχολογία** σαν ένα θεματικό λούνα παρκ και μετατρέπει ένα θέμα ενήλικου ενδιαφέροντος σε ψυχαγωγία για όλη την οικογένεια.

Σε μια από τις πιο ξεκαρδιστικές στιγμές της ταινίας, μπαίνουμε στον εγκέφαλο των γονιών της Ράιλι. Αυτό που βλέπουμε είναι πως **κυρίαρχο** συναίσθημα για τη μητέρα της είναι η Θλίψη και για τον πατέρα της ο Θυμός. Αυτή η σκηνή ανοίγει το πλάνο και καθιστά σαφές ότι κάθε άνθρωπος είναι ξεχωριστός και το πέρασμα του χρόνου δρα καταλυτικά στην εξέλιξη των συναισθημάτων. Η Χαρά έχει τον κεντρικό ρόλο στην ταινία, πραγματική πρωταγωνίστρια είναι παρόλα αυτά η Θλίψη. Μέχρι εκείνο το σημείο στη ζωή της Ράιλι, η παρουσία της Θλίψης ήταν τελείως αδιάφορη, σε σημείο που τα υπόλοιπα συναισθήματα να μην καταλαβαίνουν τη χρησιμότητά της. Καθώς όμως η Ράιλι μεγαλώνει και η σκέψη της γίνεται πιο πολύπλοκη, η θλίψη παίζει μεγαλύτερο και πιο καθοριστικό ρόλο.

Συνοδοιπόρος στο οδοιπορικό της Χαράς και της Θλίψης θα γίνει ο Μπινγκ Μπονγκ, φανταστικός φίλος της Ράιλι. Η παρουσία του είναι καταλυτική για το χιούμορ της ταινίας, αφού προσφέρει άφθονες στιγμές γέλιου, αλλά στο τέλος είναι και το κεντρικό πρόσωπο σε μια από τις πιο συγκινητικές σκηνές του φιλμ. Ακόμη και να μην είχες κάποιον φανταστικό φίλο, το αντίο στον Μπινγκ Μπονγκ σηματοδοτεί το οριστικό αντίο στην παιδική ηλικία και το πέρασμα στην εφηβεία.

Σε μια εποχή που το **διεθνές** εμπορικό σινεμά δεν ξέρει πώς να χρησιμοποιήσει τις γυναίκες πρωταγωνίστριες, η Pixar φέρνει μπροστά ένα 11χρονο κορίτσι. Και δε μένει εκεί, αλλά εξερευνά τα αυλάκια του μυαλού του με έναν τρόπο που συνδυάζει την επιστήμη με τη φαντασία έτσι ώστε να λατρέψει την ταινία και κάποιος ψυχολόγος, αλλά και σύσσωμη μια οικογένεια που αξιοποίησε την εβδομαδιαία έξοδό της στο σινεμά. Το χιούμορ παραμένει αστείο ανεξάρτητα από τα κυρίαρχα συναισθήματά σου ή την ηλικία σου, οι συγκινήσεις είναι οι πιο έντονες που έχει δημιουργήσει η Pixar μετά το «Toy Story 3» και το πανέμορφο animation αποκρυσταλλώνει τα ενδότερα του εγκεφάλου μας. «Τα μυαλά που κουβαλάς» συμπυκνώνει όλες τις αρετές της 20χρονης πορείας της Pixar η οποία επανήλθε δυναμικά στα αριστουργήματα.

Γιάννης Μόσχος
ymoschos@clickatlife.gr
(Διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: «Τα Μυαλά που Κουβαλάς»: Η νέα ταινία ήρθε και συγκινεί

By Aspa

Την Κυριακή **πήγαμε** στην πρεμιέρα της νέας ταινίας της Disney/Pixar «Τα Μυαλά που Κουβαλάς». Είχα μεγάλες προσδοκίες γι' αυτή την ταινία, από τη μία γιατί οι δημιουργοί είναι οι ίδιοι που ήταν και στο «Ψηλά στον Ουρανό» (η αγαπημένη μου παιδική ταινία) και από την άλλη γιατί είχα διαβάσει πολύ θετικές κριτικές, μια και στην Αμερική είχε αρχίσει να προβάλλεται από την αρχή του καλοκαιριού. Έχω δει εκατοντάδες παιδικές ταινίες και κρυφή μου επιθυμία κάθε φορά, είναι να αισθανθώ ότι κερδίζω κι εγώ, ως γονιός, κάτι από την ταινία. Δε θέλω απλά να συνοδεύω τα παιδιά και να ανυπομονώ να τελειώσει. Στη συγκεκριμένη ταινία νομίζω ότι κέρδισα πολύ περισσότερα απ' όσα τα παιδιά μου. Πρόκειται για μια ταινία που προσθέτει αξία, μια ταινία που προσθέτει ένα πετραδάκι στο να αλλάξει η καθημερινή μας ζωή προς το καλύτερο.

Ο Pete Docter και ο Jonas Rivera, το δίδυμο πίσω από το «Ψηλά στον Ουρανό», δημιούργησε μία απίστευτα δυνατή, σημαντική και σπουδαία ταινία: «Τα Μυαλά που Κουβαλάς» (INSIDE OUT). Ξέρω, ξέρω είναι κινούμενα σχέδια. Πώς θα μπορούσαν μερικά κινούμενα σχέδια να είναι ΟΛΑ αυτά; Αλλά εμπιστευτείτε με, είναι! Ειδικά για όλους εμάς που μεγαλώνουμε παιδιά που κυριαρχούνται από τα συναισθήματά τους. «Τα Μυαλά που Κουβαλάς» δεν είναι απλά, πιστεύω, μια ξεκαρδιστική ταινία, αλλά παρουσιάζει πώς δουλεύει το μυαλό, τη μετάβαση από την παιδική στην εφηβική ηλικία και τα βασικά του μεγαλώματος των παιδιών, όλα σε ένα όμορφο περιτύλιγμα σχετικά με ένα 11χρονο κορίτσι που λέγεται Riley και τα συναισθήματα που ζουν στο κεφάλι της.

Το να μεγαλώνεις δεν είναι εύκολη υπόθεση, ειδικά για τη Riley που ξεριζώνεται από την ήσυχη ζωή της σε μια κωμόπολη της κεντροδυτικής Αμερικής για να εγκατασταθεί στο Σαν Φρανσίσκο, όπου βρίσκεται η καινούρια δουλειά του πατέρα της. Όπως όλοι μας, έτσι κι η Riley κατευθύνεται από τα συναισθήματά της – τη Χαρά, τον Φόβο, τον Θυμό, την Αηδία και τη Θλίψη. Τα συναισθήματα ζουν στο Κέντρο Ελέγχου μέσα στο μυαλό της, απ' όπου τη συμβουλεύουν στην καθημερινότητά της. Καθώς η Riley και τα συναισθήματά της αγωνίζονται να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες, στο Κέντρο Ελέγχου επικρατεί μεγάλη αναστάτωση. Ενώ η Χαρά, το κυρίαρχο και σημαντικότερο συναίσθημά της, προσπαθεί να διατηρήσει το ηθικό υψηλό, τα υπόλοιπα συναισθήματα συγκρούονται μεταξύ τους για το πώς να διαχειριστούν μια διαφορετική πόλη, ένα νέο σπίτι κι ένα καινούριο σχολείο.

Η Χαρά, το κύριο συναίσθημα που κρατούσε τα ηνία της ταινίας (το επικρατέστερο συναίσθημα από αυτά που νιώθει η μικρή Riley και που **έχει μεταγλωττίσει** η φωνή της λαμπερής Νάντιας Κοντογεώργη), βοηθάει στη δημιουργία χαρούμενων αναμνήσεων που αποτελούν τις κύριες αναμνήσεις της – δυνατές αναμνήσεις που θα μείνουν για πάντα στις αποθήκες του μυαλού. Αυτές οι αναμνήσεις είναι σπάνιες και υπέροχες. Αφού δείτε την ταινία, θα ανυπομονείτε να δημιουργήσετε περισσότερες θετικές κύριες αναμνήσεις για το παιδί σας, που θα διαρκέσουν μία ζωή. Δεν μπορώ να περιγράψω πόσο σημαντικό είναι να υπάρχει μια ταινία που γίνεται εργαλείο για να μπορέσουμε να μιλήσουμε με τα παιδιά μας. Όλοι μας έχουμε κρατήσει σφιχτά τα παιδιά μας και έχουμε ευχηθεί να έμεναν γλυκά και μικρά για πάντα. Αλλά η παιδική ηλικία, όπως όλα τα καλά πράγματα, πρέπει να τελειώσει. Θα γίνει γρηγορότερα απ' όσο θα θέλαμε. Το να μπορείς να αντιληφθείς αυτές τις αλλαγές στα παιδιά σου και να μπορείς να τα υποστηρίξεις σε κάθε φάση της ζωής τους, είναι ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ. «Τα Μυαλά που Κουβαλάς» είναι σπουδαία ταινία, αλλά το σπουδαιότερο είναι ότι σε παρακινεί να γίνεις καλύτερος γονιός και καλύτερος άνθρωπος. Αλήθεια, πόσο συχνά το κάνει αυτό μια ταινία;

<http://www.madata.gr/diafora/showbiz>
(Διασκευή)

I. Κατανόηση Περιεχομένου

(Μονάδες 2)

- α.** Ποιο είναι το επικοινωνιακό πλαίσιο μέσα στο οποίο παράγονται τα **δύο κείμενα**; (πομπός, σκοπός). **(μον. 1)**
- β.** Να αναφέρετε δύο (2) λόγους που αναφέρει ο συντάκτης του **κειμένου 2** για να δικαιολογήσει ότι η ταινία «Τα μυαλά που κουβαλάς» είναι μια σπουδαία ταινία, την οποία πρέπει να παρακολουθήσουν και οι γονείς των παιδιών. **(μον. 1)**

II. Κατανόηση Μορφής

(Μονάδες 4)

1. Οργάνωση Λόγου

(Μονάδα 1)

- α.** Να εντοπίσετε και να γράψετε τα δομικά μέρη της 2^{ης} παραγράφου του **κειμένου 1**. **(μον. 0, 75)**
- β.** Να γράψετε μια (1) συνδετική λέξη από τη 2^η παράγραφο του **κειμένου 1**. **(μον. 0, 25)**

2. Μορφοσυντακτικά Φαινόμενα

(Μονάδες 2)

α. πήγαμε, έχει μεταγλωττίσει

Να αναγνωρίσετε τον χρόνο και τη χρονική βαθμίδα που βρίσκονται τα δύο (2) πιο πάνω ρήματα του **κειμένου 2**. (μον. 1)

β. διεθνές σινεμά, κυρίαρχο συναίσθημα

Να μεταφέρετε τα πιο πάνω υπογραμμισμένα επίθετα στη γενική πτώση του ενικού αριθμού διατηρώντας το γένος στο οποίο βρίσκονται. (μον. 1)

3. Λεξιλογικά

(Μονάδα 1)

α. Να γράψετε το α' και το β' συνθετικό της παρακάτω λέξης:
Ψυχολογία

(μον. 0, 5)

β. Να σχηματίσετε μια νέα σύνθετη λέξη με βάση το β' συνθετικό της πιο πάνω λέξης.

(μον. 0, 5)

III. Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου

(Μονάδες 8)

Να γράψετε μια επιστολή σε έναν/μια φίλο/η σας με σκοπό να τον/την προτρέψετε ή να τον/την αποτρέψετε να παρακολουθήσει μια θεατρική παράσταση ή μια κινηματογραφική ταινία που παρακολουθήσατε. (Έκταση: 200 - 220 λέξεις)

(Μπορείτε να αξιοποιήσετε τις γενικότερες γνώσεις και εμπειρίες σας γύρω από το θέμα και να αντλήσετε πληροφορίες από τα δύο πιο πάνω κείμενα).

ΜΕΡΟΣ Β' : ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»

Άγις Θέρος, *Δημοτικά Τραγούδια*, Ο Φοίβος, Αθήνα, χ.χ.

Ερόδισε η ανατολή και ξημερώνει η δύση,

[...]

βγαίνω κι εγώ κι ο μαύρος μου, με τα λαγωνικά μου,
βρίσκω μια κόρη που 'πλενε σε μαρμαρένια γούρνα,
τη χαιρετώ δε μου μιλεί, της κρένω δε μου κρένει:

– Κόρη για βγάλε μας νερό, την καλή μοίρα νά 'χεις,
να πιω κι εγώ κι ο μαύρος μου και τα λαγωνικά μου ...

Σαράντα σίκλους έβγαλε, στα μάτια δεν την είδα,
κι απάνω στους σαρανταδυό τη βλέπω δακρυσμένη:

– Γιατί δακρύζεις, λυγερή, και βαριαναστενάζεις;

Μήνα πεινάς, μήνα διψάς, μην έχεις κακή μάνα;

Μήτε πεινώ, μήτε διψώ, μήτ' έχω κακή μάνα·

ξένε μου, κι αν εδάκρυσα, κι αν βαριαναστενάζω,
τον άντρα 'χω στην ξενιτιάν εδώ και δέκα χρόνους,
κι ακόμα τρεις τον καρτερώ, πέντε τον παντηχαίνω,
κι απέ θα κόψω τα μαλλιά, καλόγρια θένα γένω,
θα πάω στα έρημα βουνά να στήσω μοναστήρι,
εκειόν να τρώει η ξενιτιά, κι εμέ τα μαύρα ράσα...
– Κόρη, ο καλός σου επέθανε, κόρη, ο καλός σου εχάθη
κι εγώ παπάδες πλέρωσα, κι είπε να με πλερώσεις,

του έδωκα κι ένα φιλί, κι είπε να μου το δώσεις.
– Αν τους παπάδες πλέρωσες, διπλά να σε πλερώσω,
κι αν έκανες τα κόλλυβα, διπλά να σου τα δώσω,
όμως εκείνο το φιλί, τρέχα και γύρευέ το!
– Κόρη μ' εγώ είμ' ο άντρας σου, εγώ 'μαι κι ο καλός σου.
– Πες μου σημάδια του σπιτιού, και τότε σε πιστεύω...
– Έχεις μηλιά στην πόρτα σου και κλήμα στην αυλή σου,
κι έχεις και με τα χέρια σου μια λειμόνια φυτέψει.
– Κάποιος κακός μου γείτονας σου τά 'πε και τα ξέρεις·
πες μου σουσούμια του κορμιού, και τότε σε πιστεύω.
– Έχεις ελιά στα στήθη σου, κι ελιά στην αμασκάλη,
κι ανάμεσα στον κόρφο σου τ' αντρός σου φυλαχτάρι.
– Ξένε μ' εσύ είσ' ο άντρας μου, εσύ είσαι κι ο καλός μου.

Κείμενο 2: Γεώργιος Βιζυηνός, «Νοσταλγία»

(απόσπασμα, *Βοσπορίδες Αύραι*)

Εψές ο ήλιος έδυνε στην άγια μου πατρίδα
κ' ένα του δώκαν φίλημα σε θλιβερήν αχτίδα
να μου το φέρ' εμένα.
Θέλω να δω τη μάνα μου, τ' αδέρφια μ' να φιλήσω,
τον τάφο του πατέρα μου θέλω να προσκυνήσω,
βαρέθηκα τα ξένα.

Μικρό μικρό μ' ορφάνεψε η αλύπητή μου μοίρα,
μικρό μικρό της ξενιτειάς το μονοπάτι πήρα,
με χείλη πικραμένα.
Μα τώρα πια τα χόρτασα της ξενιτειάς τα κάλλη,
αν είναι και παράδεισος θα την αφήσω πάλι,
βαρέθηκα τα ξένα.

.....

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. α. Σε ποιο από τα παρακάτω είδη δημοτικού τραγουδιού ανήκει το **κείμενο 1** «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»; **(μον. 0, 5)**
- i. Μοιρολόγια
 - ii. Κλέφτικα
 - iii. Ακριτικά
 - iv. Παραλογές
- β. Δώστε τον ορισμό αυτού του είδους. **(μον. 0, 5)**
2. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τέσσερα (4) χαρακτηριστικά των δημοτικών τραγουδιών μέσα από το **κείμενο 1** «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου». Να χρησιμοποιήσετε συγκεκριμένους στίχους μέσα από το κείμενο για να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, όπου χρειάζεται. **(μον. 2)**
3. α. Ποιο πρόσωπο φαίνεται να υποφέρει περισσότερο από την ξενιτιά στο **κείμενο 1** «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου» και στο **κείμενο 2** «Νοσταλγία»; **(μον. 0, 5)**
- β. Ποια είναι τα συναισθήματα αυτών των προσώπων; (Να αναφέρετε τουλάχιστον δύο (2) συναισθήματα για το κάθε πρόσωπο).
Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας χρησιμοποιώντας παραδείγματα μέσα από το κάθε κείμενο. **(μον. 1, 5)**
4. Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα δύο κείμενα, να γράψετε δύο (2) λόγους που να αποδεικνύουν ότι το **κείμενο 2** «Νοσταλγία» είναι μεταγενέστερο (γράφηκε μετά) από το **κείμενο 1** «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου». **(μον. 1)**

Η Διευθύντρια

Δρ Μαρία Γεωργίου